

ПОДАТКОВИЙ МЕТОД СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: ГІДНОСТІ ТА НЕДОЛІКИ

Нейков С.О.

Одеський національний політехнічний університет

Найефективнішим у світовій практиці непрямим методом стимулювання інноваційної діяльності підприємств виявив себе податковий метод. Тому саме його в частині організаційно-економічного механізму податкового стимулювання пропонується застосувати до інноваційного розвитку промислових підприємств.

Податкове стимулювання інноваційного розвитку промислових підприємств – це сукупність заходів з податкового регулювання щодо надання певних податкових пільг промисловим підприємствам для спонукання їх застосовувати та запроваджувати інновації, здійснювати та нарощувати обсяги інноваційної діяльності. Таке визначення враховує системність узгодження інтересів держави та підприємств, оскільки в ньому зацікавлені обидві сторони. Зокрема, державі податкове стимулювання збільшуватиме кількість інноваційно-активних підприємств та прискорює подальший перехід економіки на інноваційний тип розвитку, а підприємствам це утворює можливість розвиватися за рахунок інновацій та частково компенсувати витрати на відповідну величину податкової пільги.

Для вітчизняних підприємств сьогодні податкові пільги є єдиним доступним елементом економічної підтримки інноваційного розвитку підприємств, який дасть поштовх для інноваційного розвитку іншим підприємствам, котрі зможуть отримати податкові пільги в майбутньому під інноваційні розробки [1-6]. *Податкова пільга при податковому стимулюванні інноваційного розвитку підприємств* – це по юридичній формі передбачений податковим та митним законодавством виняток з загальних правил оподаткування, щодо зменшення суми нарахованого податку чи/та збору або звільнення від нарахування та сплати податку та збору підприємства, що займається інноваційною діяльністю.

Застосування податкового методу можливе через диференційовані ставки податків, податкові канікули, зміни баз оподаткування, податкові кредити тощо. Застосування податкових преференцій призведе спочатку до зменшення податкових надходжень до бюджету, проте дасть змогу підприємствам частково зекономити кошти на сплаті податків та спрямувати їх на розширення інноваційної діяльності. Стимулювання інноваційної діяльності дасть можливість підприємствам та організаціям збільшувати свої прибутки шляхом збільшення доходу чи зменшення витрат. А звідси держава отримуватиме додаткові кошти від податкових надходжень.

В свою чергу негативною стороною податкового стимулювання інноваційної діяльності є порушення принципів податкової системи, встановлених в законодавстві України, а саме нейтральності оподаткування та справедливості. Податкова система – це сукупність різних видів податків та обов'язкових платежів, які справляються в державі, а також форми і методи побудови самої системи. Тому застосування податкових пільг до частини платників податків зумовлює неможливість зниження податкового навантаження в цілому. Також надання пільг зумовлює зростання тіньової економіки, бо породжує бажання платників податків, які не мають пільг, уникнути оподаткування.

Враховуючи світовий досвід податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств, потрібно дотриматися таких вимог:

1. Надання податкових пільг не повинно бути вибірковим для унеможливлення незаконних та корупційних дій щодо надання преференцій «вибраним» підприємствам.
2. Повинні бути вибрані тільки декілька пріоритетних секторів промисловості, для яких буде здійснюватись інтенсивніше надання податкових пільг.

3. Податкові пільги повинні виключно спонукати підприємства здійснювати інноваційну діяльність, а не фінансувати її;

4. Податкові пільги повинні бути закріплені податковим законодавством, а не підзаконними актами.

5. Необхідно велику увагу приділити наданню податкових пільг малим та новим інноваційним підприємствам, оскільки вони мають більш інноваційні проекти.

Відтак, податковий метод стимулювання інноваційного розвитку підприємств виявив себе як потенційно ефективний, проте це можливо за умови удосконалення його організаційно-економічного механізму.

Література

1. Мулик Т.О. Податкові пільги як стимул до ефективнішого виробництва [Електронний ресурс] / Мулик Т.О., Тичко Т. // Вінницький державний аграрний університет – Режим доступу: <http://intkonf.org/ken-mulikto-tichko-t-podatkovyi-pilgi-yak-stimul-do-efektivnishogo-virobnitstva/>.
2. Алексеев І. В. Оцінка податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств України / І. В. Алексеев, Р. Й. Желізняк, А. С. Мороз // Формування ринкової економіки в Україні. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – Вип. 23, ч. 1 – С. 3–9.
3. Іванов Ю.Б. Роль оподаткування в стимулюванні інноваційних процесів // Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування: Монографія / за заг. Ред. Ю.Б. Іванова. – Харків.: ВД «Інжек», 2007. – С. 88 – 111.
4. Желізняк Р. Й. Податкові пільги в механізмі податкового стимулювання інноваційної діяльності / Р. Й. Желізняк // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – К. : УБС НБУ, 2012 – № 2(14). – С. 150–154.
5. Аналітичні інструменти управління інноваційним розвитком промислового підприємства: [моногр.] / Л.О. Волощук, В.В. Кірсанова, С.В. Філіппова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2014. – 180 с.
6. Свінарьова Г.Б. Формування системи управлінського обліку та аналізу в процесі динамічного управління: [моногр.] / Г.Б. Свінарьова, С.В. Філіппова, – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2012. – 245 с.